

Podstawowym celem projektu jest analiza relacji intertekstualnej między Księgą Mądrości a Listem do Rzymian. Posłuży to weryfikacji postawionej hipotezy o hipertekstualizmie między Księgą Mądrości a Listem do Rzymian – relacji polegającej na świadomym przepracowaniu jednego tekstu w drugim.

W ramach projektu realizowane będą najpierw badania mające na celu opisanie i ewaluację dotychczasowej dyskusji na poruszany temat. Następnie uwaga zostanie poświęcona badaniom porównawczym obydwu pism starożytnych prowadzonych na wydaniach krytycznych tekstów. Uwzględnione zostaną m.in. podobieństwa na poziomie słów, wyrażeń, struktur oraz myśli i tematów poruszanych w pismach. Projekt jest w istotnym stopniu pionierski ze względu na to, że w polskojęzycznej literaturze naukowej z zakresu biblistyki nie pojawiały się jak dotąd prace porównawcze dwóch ksiąg, które zdradzając istotne podobieństwa, pozostają odrębne i łączą się w sposób nieoczywisty. Opracowanie go i wyciągnięcie wniosków dotyczących wzajemnych zależności jest w stanie nie tylko rzucić nowe światło na badane teksty, ale również wskazać drogę dla podobnych prac – porównawczych i wskazujących na zależności tekstów – w przyszłości. Obronienie hipotezy mogłoby stanowić silną podstawę do dalszych badań intertekstualnych nad księgami biblijnymi.

Jednym z powodów podjęcia tego tematu jest fakt, że opracowanie go miałoby znaczący wkład w badania nad judaizmem diaspory aleksandryjskiej, miejscem spisania Księgi Mądrości. Badania nad tekstem Księgi Mądrości oraz jej suponowaną recepcją w Liście do Rzymian są w stanie ukazać obraz judaizmu z perspektywy Pawła – Żyda, który przyjął chrześcijaństwo, a jednocześnie pozostał głęboko zakorzeniony judaizmie. Może to przyczynić się do reinterpretacji i ukazania nieznanego dotąd oblicza judaizmu diaspory, który stanowił wszak ważny nurt wczesnego judaizmu.

Istotna jest również paralela judaizmu diaspory z Księgi Mądrości, otwartego na pogan i pisanego piórem hellenistycznego erudyty, oraz chrześcijaństwa z Listu do Rzymian – otwartego na judaizm, spisane piórem Żyda. Ukazanie tych relacji otwartości i wzajemnego przenikania się wpisuje się swoim tematem w problemy dzisiejszego, pluralistycznego świata, w którym żyjemy. Ukazanie podobnych trudności i sytuacji sprzed dwóch tysięcy lat może stanowić paralelę i most łączący badania nad starożytnymi tekstami ze współczesnością oraz wskazać konkretne pytania i ich rozwiązania z perspektywy judaistycznej (Mdr) i chrześcijańskiej (Rz) – dwóch religii żyjących ze sobą w nieustannym „intertekście”.

Wreszcie należy wspomnieć, że List do Rzymian stanowi dla teologii protestanckiej jeden z najważniejszych tekstów nowotestamentowych. Jest to nie bez znaczenia wobec rozpoczętych w tym roku obchodów 500-lecia urodzin Marcina Lutra. Przedstawiony projekt stanowi podjęcie dyskusji protestancko-katolickiej o zależności Mdr i Rz rozpoczętej w XIX w. Praca badawcza oraz jej planowana prezentacja na międzynarodowej konferencji naukowej w Helsinkach (Society of Biblical Literature International Meeting, Helsinki 2018) może stanowić element międzyreligijnego i międzywyznaniowego porozumienia naukowego.